

Izjava o udruživanju snaga radi poticanja
održive digitalne transformacije u
gradovima i zajednicama u EU-u.

LIVING-IN.EU

Kao donositelji odluka na svim razinama uprave, zajedno s organizacijama i mrežama gradova i zajednica svih veličina¹, smatramo da su čvrsta suradnja u okviru višerazinskog upravljanja u EU-u i zajedničko stvaranje s građanima ključni za našu misiju pretvaranja naših gradova i zajednica u pametna i održiva mjesta u kojima ljudi vole živjeti i raditi. Želimo ostvariti kohezivnu i digitalnu Europu, u kojoj svaka zajednica može uživati gospodarske i socijalne prednosti te preobrazbe i nitko nije izostavljen². Stoga naglašavamo potrebu za dostatnim javnim i privatnim ulaganjima u digitalne usluge, tehnologiju, infrastrukturu i vještine, koja su potrebna za ostvarivanje tog cilja.

U vrijeme kada se naši gradovi i zajednice suočavaju sa sve raznolikijim izazovima ova izjava predstavlja važan korak u uspostavi europskog pristupa digitalnoj transformaciji gradova i zajednica. Tim pristupom osigurat će se tehnološko vodstvo u EU-u, uz poštovanje europskih vrijednosti i raznolikosti te digitalnih prava pojedinaca.

Iako su brojne inicijative³ dovele do uspješnih inovativnih digitalnih rješenja⁴, njihov utjecaj na društvo u cjelini i dalje je ograničen i neravnomjerno raspoređen u EU-u. Široka primjena i unapređenje tih rješenja od ključne su važnosti kako bi naši gradovi i zajednice ispunili svoje klimatske ciljeve i smanjili utjecaj na okoliš. Osim toga, time će se građane potaknuti na sudjelovanje i pridonijeti uspjehu svih vrsta poduzeća, uključujući mala, srednja i novoosnovana poduzeća. Vrijeme je da se na svim razinama uprave u EU-u udruže snage kako bi se digitalna rješenja unaprijedila do te mjere da do 2025. najmanje 300 milijuna Europljana može uživati u boljoj kvaliteti života⁵. Poticanjem upotrebe zajednički dogovorenih digitalnih rješenja među regijama, gradovima i zajednicama pomoći će se premostiti digitalni jaz i smanjiti nejednakosti u cilju ostvarivanja snažnije teritorijalne kohezije.

Digitalna rješenja koja se temelje na lokalnim podacima ključna su za pružanje ciljanih, inovativnih i visokokvalitetnih usluga javnosti i poduzećima. Ta rješenja uključuju pametnu gradsku mobilnost, energetske učinkovitost, održivo stanovanje, digitalne javne usluge i građansko upravljanje. Da bi javnost imala povjerenje u te sustave, podaci se moraju odgovorno upotrebljavati preko digitalnih platformi te se mora osigurati njihova kvaliteta, sigurnost i privatnost.

Suradnjom među zemljopisnim područjima i sektorima potaknut će se inovacije i omogućiti gradovima i zajednicama da razviju učinkovite i ekonomične usluge usmjerene na građane. Stoga u ovoj izjavi istaknuto mjesto imaju uvođenje i unapređenje otvorenih, interoperabilnih, međusektorskih i prekograničnih platformi kao sredstva za poticanje digitalne transformacije. Time će se pridonijeti tehnološkom suverenitetu EU-a i zajedničkom stvaranju digitalnih rješenja koja naše gradove i zajednice ne ograničavaju na određene tehnologije.

1] EUROCITIES – mreža velikih europskih gradova; Open and Agile Smart Cities (OASC); European Network of Living Labs (ENoLL).

2] Kako je nedavno navedeno u Mišljenju Europskog odbora regija „Digitalna Europa za sve: iznalaženje pametnih i uključivih rješenja na terenu“ (2019).

3] Npr.: Europsko partnerstvo za inovacije za pametne gradove i zajednice (EIP SCC), Partnerstvo za digitalnu tranziciju u okviru Plana EU-a za gradove (DTP UA), Informacijski sustav pametnih gradova (SCIS), projekti u okviru Obzora 2020., kao što su ogledni projekti i pilot-projekti velikih razmjera u području interneta stvari, inovativne mjere za gradove, program URBACT, kohezijska politika EU-a i Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) i njegove zajednice, inicijativa Izazov za digitalne gradove (sljedeća faza, Izazov 100 inteligentnih gradova, počinje u siječnju 2020.) i Izjava o suradnji na digitalnoj transformaciji i razvoju pametnih gradova koju su potpisali gradonačelnici svih gradova koji sudjeluju, akcijski plan e-uprave za 2016. – 2020. i Ministarska deklaracija iz Tallinna o e-upravi (2017.).

4] Prva inačica popisa nalazi se u priloženom uvodnom dokumentu i s vremenom se može proširiti.

5] Kako je navedeno u Memorandumu o razumijevanju pod naslovom „Prema otvorenim urbanim platformama za pametne gradove i zajednice“, EIP SCC, Opća skupština, 21. svibnja 2015. (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/memorandum-understanding-towards-open-urban-platforms-smart-cities-and-communities>).

POTPISNICI SU SUGLASNI SA SLJEDEĆIM NAČELIMA⁶:

- pristup usmjeren na građane;
- pristup na razini EU-a koji se temelji na gradovima;
- grad kao ekosustav otvorenih inovacija koji pokreću građani;
- etičan i društveno odgovoran pristup, upotreba, razmjena i upravljanje podacima;
- tehnologije kao ključni čimbenici;
- interoperabilne digitalne platforme utemeljene na otvorenim standardima i tehničkim specifikacijama, sučeljima za programiranje aplikacija (API) i zajedničkim podatkovnim modelima.

POTPISNICI SE OBVEZUJU DA ĆE ZAJEDNIČKI RAZVITI ODRŽIVE MJERE ZA SLJEDEĆE SVRHE:

FINANCIJSKE

- dobrovoljan doprinos zajedničkom planu ulaganja za donošenje i provedbu zajedničkih postojećih digitalnih rješenja na razini EU-a⁷;
- optimizacija sinergije među fondovima EU-a te nacionalnim, regionalnim i lokalnim fondovima;
- povećanje ulaganja u lokalnu digitalnu transformaciju iz fondova i programa EU-a kako bi se osigurala uključiva i održiva Europa;
- primjena općih praksi javne nabave radi zajedničkog definiranja specifikacija i smanjenja troškova ulaganja u uspješne digitalne platforme i povezane tehnologije.

TEHNIČKE

- primjena zajednički dogovorenog popisa standarda i tehničkih specifikacija radi postizanja interoperabilnosti podataka, sustava i platformi među gradovima i zajednicama te dobavljačima diljem svijeta⁸;
- omogućivanje opće dostupnosti ključnih čimbenika gradskih digitalnih rješenja, uključujući podatke, infrastrukturu i usluge;
- upotreba zajedničkog tržišta za razmjenu podataka, digitalnih usluga i rješenja među gradovima i zajednicama.

PRAVNE

- procjena zakonodavnih mjera potrebnih za uspostavu zajedničkog okvira EU-a za međusektorska i prekogranična digitalna rješenja za gradove i zajednice (npr.: sustavi elektroničke identifikacije⁹).

OBRAZOVANJE I IZGRADNJA KAPACITETA

- razvoj administrativnih kapaciteta kako bi se što bolje iskoristila digitalizacija i izbjegla ovisnost o tehnologiji ili dobavljaču;
- razvoj pristupa usmjerenih na građane u oblikovanju politika;
- utvrđivanje novih vještina potrebnih javnim tijelima i poduzećima te poduzimanje mjera kako bi se osiguralo stjecanje tih vještina;
- pružanje digitalnog obrazovanja i vještina koji će građanima omogućiti da iskoriste rješenja

^{6]} Potpuni opis tih načela dostupan je u priloženom uvodnom dokumentu.

^{7]} Uz potpuno poštovanje pravnih i finansijskih obveza potpisnika.

^{8]} Prva inačica popisa nalazi se u priloženom uvodnom dokumentu i s vremenom se može proširiti.

^{9]} Sastavnica Instrumenta za povezivanje Europe u području elektroničke identifikacije (eID) (<https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/eID>).

za pametne gradove i sudjeluju u donošenju odluka;

- razvoj kulture zajedničkog stvaranja te participativnog i međusektorskog pristupa u osmišljavanju i primjeni pametnih i održivih lokalnih rješenja;
- olakšavanje i koordiniranje aktivnosti kao što su razmjena, komunikacija, širenje znanja i savjetovanje u cilju unapređenja uspješnih digitalnih rješenja;
- iskorištavanje mogućnosti kojima se može ubrzati uvođenje, kao što su digitalnoinovacijski centri¹⁰.

PRAĆENJE I MJERENJE

- pomoć u razvoju i provedbi okvira utemeljenog na postojećim metodologijama¹¹ za mjerenje i praćenje koristi za građane, javna tijela, poduzeća i ostale dionike na lokalnoj razini.

U prvom tromjesečju 2020. osnovat će se upravljački odbor za višerazinsko upravljanje kako bi se ostvario napredak u pogledu prethodno navedenih obveza i osigurala njihova provedba do 2025. Taj će upravljački odbor objediniti kapacitete i poboljšati dijalog i suradnju s dionicima kako bi se potaknula održiva digitalna transformacija gradova i zajednica.

Predstavnik subjekta:

Ime i prezime:

Funkcija:

Potpis:

Datum:

10] Digitalnoinovacijski centar je organizacija ili koordinirana skupina organizacija koja pruža potporu poduzećima i/ili javnom sektoru u njihovoj digitalnoj transformaciji osiguravanjem pristupa tehničkom stručnom znanju i eksperimentiranju („testiranje prije ulaganja”) te inovacijskim uslugama kao što su financijsko savjetovanje, osposobljavanje i razvoj vještina. Više informacija na <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-innovation-hubs>.

11] Npr.: Indeks digitalnoga gospodarstva i društva (DESI) složeni je indeks koji obuhvaća relevantne pokazatelje digitalne učinkovitosti u EU-u i kojim se prati razvoj digitalne konkurentnosti država članica EU-a (<https://digital-agenda-data.eu/datasets/desi/visualizations>), alatom za samoprocjenu iz inicijative Izazov za digitalne gradove mjerilo se osam aspekata tehnološke transformacije gradova: <https://www.digitallytransformyourregion.eu/assess-your-citys-digital-maturity>

PROMOTORI

EUROCITIES je mreža velikih europskih gradova. Naši su članovi izabrane lokalne i općinske uprave velikih europskih gradova. Njihov je cilj jačanje važne uloge koju bi lokalne uprave trebale imati u strukturi višerazinskog upravljanja. Želimo oblikovati mišljenja dionika iz Bruxellesa i u konačnici promijeniti fokus zakonodavstva EU-a tako da se gradskim upravama omogući da strateška pitanja rješavaju na lokalnoj razini.

eurocities.eu

OPEN & AGILE SMART CITIES (OASC) neprofitna je međunarodna mreža pametnih gradova čiji je cilj stvoriti i oblikovati novo globalno tržište podataka i usluga pametnih gradova. Već je na čelu stvaranja budućih standarda u području gradskih podataka, usluga i tehnologije, a rad temelji na gradskim potrebama uz potporu industrije. Za razliku od ostalih mreža gradova, OASC je usredotočen na provedbu i na otvorene platforme i sudjelovanje građana.

<https://oascities.org>

THE EUROPEAN NETWORK OF LIVING LABS (ENOLL) međunarodna je federacija referentnih živih laboratorija u Europi i diljem svijeta. Mreža je osnovana u studenome 2006. pod pokroviteljstvom finskog predsjedništva EU-a i otad raste u valovima. Živi laboratoriji djeluju kao posrednici među građanima, istraživačkim organizacijama, poduzećima, gradovima i regijama u zajedničkom stvaranju vrijednosti, brzoj izradi prototipa ili provjeri valjanosti radi širenja inovacija i poduzeća. Živi laboratoriji imaju zajedničke elemente, ali u primjeni se u mnogočemu razlikuju.

<https://enoll.org>

EU2019.FI

FINSKO PREDSJEDNIŠTVO VIJEĆA EUROPSKE UNIJE – glavni cilj predsjedništva u području urbanog razvoja jest pružanje potpore uspješnoj provedbi Plana EU-a za gradove, uključujući promicanje revizije Povelje iz Leipziga. Kao posebna tema istaknuta je digitalna inovacija u gradovima.

<https://eu2019.fi>

EUROPSKA KOMISIJA pomaže u oblikovanju opće strategije EU-a, predlaže nove propise i politike EU-a, prati njihovu provedbu i upravlja proračunom EU-a. Ima i važnu ulogu u pružanju potpore međunarodnom razvoju i pružanju pomoći.

<https://ec.europa.eu>

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR) glas je regija i gradova u Europskoj uniji (EU). Predstavlja lokalne i regionalne vlasti iz cijele Europske unije i savjetuje u vezi s novim zakonskim propisima koji utječu na regije i gradove (70 % cjelokupnog zakonodavstva EU-a).

<https://cor.europa.eu>

UVODNI DOKUMENT

NAČELA ZA ODRŽIVU DIGITALNU TRANSFORMACIJU GRADOVA I ZAJEDNICA U EU-U

PRISTUP USMJEREN NA GRAĐANE

Proces digitalne transformacije Europe potrebno je razvijati u suradnji s građanima i za njih. Održiva mobilnost, energetska učinkovitost, održiva proizvodnja, čisti zrak, učinkovite digitalne javne usluge, pristupačno stanovanje i gospodarenje otpadom u središtu su pametnih i održivih gradova i zajednica, čime se stvaraju kvalitetna i kvalificirana radna mjesta te ravnopravnije i uključivije društvo. Građani imaju ključnu ulogu u razvoju i provedbi strategija i rješenja za pametne gradove. Povezivanje i komuniciranje s ljudima te osiguravanje njihove uloge u oblikovanju politika i stvaranju rješenja ključni su za uspjeh pametnih gradova i zajednica.

PRISTUP NA RAZINI EU-A KOJI SE TEMELJI NA GRADOVIMA

U strateškoj suradnji na razini EU-a za unapređenje digitalnih rješenja trebalo bi primjenjivati pristup koji se temelji na gradovima. Kao razina uprave najbliža građanima, lokalna tijela najbolje mogu razumjeti potrebe lokalnih zajednica i koordinirati integrirani pristup kojim se povezuju lokalna, regionalna, nacionalna i europska poduzeća.

GRAD KAO EKOSUSTAV OTVORENIH INOVACIJA KOJI POKREĆU GRAĐANI

Gradovi i zajednice idealni su za testiranje digitalnih rješenja u stvarnim uvjetima i mogu poslužiti kao veliki urbani živi laboratoriji. Gradovi mogu predvoditi sudjelovanje dionika i osigurati da lokalna zajednica aktivno sudjeluje u stvaranju rješenja. Otvorene inovacije putem kojih lokalni dionici surađuju i preuzimaju odgovornost za dogovorena rješenja ključne su za uspješnu digitalnu transformaciju u EU-u. Jednako je važno da gradovi i zajednice u EU-u surađuju kako bi maksimalno iskoristili ekonomiju razmjera za poticanje ulaganja u inovacije.

TEHNOLOGIJE KAO KLJUČNI ČIMBENICI

U digitalnoj transformaciji naših gradova tehnologije su sredstvo, a ne cilj. Najnaprednije tehnologije s najjednostavnijim rješenjima idealna su kombinacija za postizanje pametnih i održivih gradova.

ETIČAN I DRUŠTVENO ODGOVORAN PRISTUP, UPOTREBA, RAZMJENA I UPRAVLJANJE PODACIMA¹²

Svakodnevno se proizvodi golema količina digitalnih podataka. Ti se podaci moraju odgovorno upotrebljavati i imati ugrađenu kvalitetu, sigurnost i zaštitu privatnosti da bi građani u njih imali povjerenja. Prakse koje je potrebno izbjegavati obuhvaćaju zloupotrebu podataka, uključujući neovlaštenu razmjenu podataka, prodaju podataka o kupcima te pristrane algoritme kojima se potiče socijalna nejednakost. Digitalni podaci moraju se upotrebljavati u javnom interesu kako bi se poboljšalo donošenje odluka i javne usluge. Lokalne uprave moraju pružati potporu praksama i inicijativama kojima se osigurava bolja upotreba podataka i upravljanje njima, uključujući načela

¹² Načela mreže EUROCIITIES o podacima građana (http://nws.euocities.eu/MediaShell/media/EUROCIITIES_citizen_data_principles_final.pdf) i Koalicija gradova za digitalna prava (<https://citiesfordigitalrights.org>).

„samo jednom” i „ugrađena privatnost”, transparentnost algoritma i upotreba nepristranih algoritama radi poboljšanja kvalitete života i digitalnih prava u gradovima i zajednicama.

INTEROPERABILNE DIGITALNE PLATFORME S OTVORENIM STANDARDIMA, SUČELJIMA ZA PROGRAMIRANJE APLIKACIJA I ZAJEDNIČKIM PODATKOVNIM MODELIMA

Urbane platforme djeluju kao „operativni sustavi” za usluge koje pružaju pametni gradovi. Potrebne su za koordinaciju sve većeg broja dionika i podataka iz različitih sektora. Interoperabilne urbane platforme kojima se promiču otvoreni standardi, sučelja za programiranje aplikacija i zajednički podatkovni modeli ključne su za uklanjanje prepreka kao što su ovisnost o jednom dobavljaču i neinteroperabilni vlasnički protokoli. Interoperabilne urbane platforme ključne su za razvoj i uvođenje inovativnih i troškovno učinkovitih rješenja diljem EU-a jer se njima stvaraju otvoreni i interoperabilni ekosustavi, a mogu služiti i kao prostor za kreativno eksperimentiranje.

POSTOJEĆA USPJEŠNA DIGITALNA RJEŠENJA

Pilot-projekti koje financira EU, lokalni pilot-projekti te popratne mjere i partnerstva doveli su do uspostave standarda, mehanizama, usluga, smjernica i alata kojima se omogućuje interoperabilnost urbanih platformi s jakim lokalnim učinkom i znatnom dodanom vrijednošću na razini EU-a. Primjeri su navedeni u nastavku.

Konsolidirano izvješće o tehničkim specifikacijama pripremljeno je kao radni dokument¹³ za potporu akcijskom planu za izjavu.

SMART APPLIANCE/ANYTHING REFERENCE (SAREF)¹⁴: Ontologija SAREF, standard ETSI/OneM2M, zajednički je model konsenzusa koji pomaže u usklađivanju postojećih sredstava, kao što su standardi, protokoli i podatkovni modeli. Sastoji se od osnovne ontologije i proširenja za relevantne sektore, uključujući jedan za gradove (SAREF4CITY). Kombinirano gradsko rješenje na temelju SAREF-a i NGSI-LD-a uspješno je provedeno u projektu SynchroniCity.

MEHANIZMI ZA MINIMALNU INTEROPERABILNOST OASC-A (MIM-OVID)¹⁵: MIM-ovi su univerzalni alati za postizanje interoperabilnosti podataka, sustava i usluga među gradovima i dobavljačima. Provedba se može razlikovati ako se za ključne točke interoperabilnosti u određenoj tehničkoj arhitekturi upotrebljavaju isti mehanizmi interoperabilnosti. Neutralni su s obzirom na dobavljače i tehnološki nepristrani, što znači da ih svi mogu upotrebljavati i integrirati u postojeće sustave i usluge.

URBANE PLATFORME: S pomoću otvorenih standarda i komponenti otvorenog izvora, kao što su referentni arhitektonski model otvorene urbane platforme DIN SPEC 91357 EIP-SCC-a¹⁶, razvijen u suradnji s projektom „Espresso”¹⁷ koji financira EU, referentna

13] <https://living-in.eu/sites/default/files/files/Consolidated-Report-on-Tech-Specs-v2.pdf>

14] <https://www.etsi.org/technologies/smart-appliances>

15] <https://oascities.org/wp-content/uploads/2019/06/OASC-MIMs.pdf>

16] <https://www.din.de/en/about-standards/din-spec-en/wdc-beuth:din1:281077528>

17] <http://espresso-project.eu>

knjižnica ETSI OneM2M¹⁸, referentna arhitektura SynchroniCity¹⁹ i referentna arhitektura FIWARE²⁰ gradovi i zajednice lakše se prilagođavaju i izbjegavaju ovisnost o dobavljaču.

SKUP METODOLOŠKIH ALATA INICIJATIVE IZAZOV ZA DIGITALNE GRADOVE: Alatom za samoprocjenu iz inicijative Izazov za digitalne gradove²¹ utvrđuju se digitalni rezultati gradova na temelju postojećih procesa digitalne transformacije i napretka ostvarenog u osam aspekata digitalnog razvoja. Ključnim pokazateljima uspješnosti²² omogućuje se praćenje ciljanog i stvarnog učinka mjera i inicijativa na lokalno gospodarstvo, poduzeća i građane. Osim toga, u priručniku Digitalna transformacija grada²³ navodi se konkretna metodologija za razvoj učinkovite strategije digitalne transformacije na temelju postojeće najbolje prakse, kao što je nacrt²⁴ za gradove i regije kao polazišta digitalne transformacije.

PORTAL PODATAKA O MOBILNOSTI (MDP)²⁵: Ovaj portal prikuplja i povezuje podatke o mobilnosti u multimodalni skup podataka, koji su dostupni preko standardiziranog sučelja i u okviru javno-privatnog ugovora. Djeluje kao jedinstvena pristupna točka gradskim multimodalnim podacima i uslugama.

PROJEKT HUMBLE LAMPOST²⁶: Projekt Humble Lamppost, čiji je cilj postavljanje 10 milijuna pametnih rasvjetnih stupova radi uštede energije i troškova u gradovima diljem EU-a i njihove brže digitalizacije, primjer je zajedničke nabave i suradnje u skupini EIP-SCC u području integrirane infrastrukture i procesa.

SASTAVNICE INSTRUMENTA ZA POVEZIVANJE EUROPE (IPE)²⁷: U okviru programa IPE razvijene su generičke i ponovno iskoristive infrastrukture digitalnih usluga, poznate i kao sastavnice. Trenutačno postoji osam sastavnica: i. infrastruktura za ispitivanje velikih podataka; ii. posrednik kontekstnih podataka (Context Broker) iii. arhiviranje iv. e-dostava v. e-identifikacija vi. e-fakturiranje vii. e-potpis i viii. e-prijevod. Sastavnice se mogu kombinirati i upotrebljavati u projektima u bilo kojem području politike na europskoj, nacionalnoj ili lokalnoj razini.

KATALOG PROJEKTA SYNCHRONICITY²⁸: U okviru projekta SynchroniCity, jednog od velikih pilot-projekata²⁹ u području interneta stvari (IoT) koji financira EU, u suradnji s gradovima, industrijom i malim i srednjim poduzećima izrađen je katalog prilagodljivih usluga interneta stvari omogućenih umjetnom inteligencijom za gradove i zajednice u svim sektorima.

18] <http://onem2m.org/>

19] <https://synchronicity-iot.eu/tech/>

20] <https://www.fiware.org/developers/>

21] <https://www.digitallytransformyourregion.eu/assess-your-citys-digital-maturity>

22] <https://www.digitallytransformyourregion.eu/sites/default/files/2019-03/DCC%20Guide%20for%20Self%20Assessment%20Tool.pdf>

23] <https://www.digitallytransformyourregion.eu/sites/default/files/2019-08/City%20Digital%20Transformation%20Handbook.pdf>

24] <https://www.digitallytransformyourregion.eu/sites/default/files/2017-10/Blueprint%20for%20cities%20and%20regions%20as%20a%20launch%20opads%20for%20digital%20transformation.pdf>

25] https://www.crtm.es/media/444202/opticities_transferability_handbook_web.pdf

26] <https://eu-smartcities.eu/sites/default/files/2018-03/EIP%20Humble%20Lamppost%20v1.pdf>

27] <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/Building+Blocks>

28] <https://synchronicity-iot.eu/>

29] <https://european-iot-pilots.eu>

ORGANICITY PLAYBOOK³⁰: U okviru projekta OrganiCity koji financira EU razvijen je set alata za zajedničko stvaranje digitalnih rješenja za gradove i zajednice koja su utemeljena na podacima i usmjerena na građane.

KLJUČNI POKAZATELJI USPJEŠNOSTI ZA CITYKEYS³¹: Uz pomoć gradova koji su dio EIPSCC-a, u okviru ovog projekta razvijeni su i provjereni lokalni ključni pokazatelji uspješnosti i postupci prikupljanja podataka za zajedničko i transparentno praćenje, koji ujedno omogućuju usporedbu rješenja za pametne gradove među europskim gradovima.

PAKET SMJERNICA ZA SMART CITY³²: Ovim se vodičem pomaže tijelima lokalne uprave u planiranju i upravljanju projektima za pametne gradove. U vodiču se stavljaju na raspolaganje postojeće znanje, iskustvo i rezultati te se pruža uvid u prepreke koje se često pojavljuju tijekom provedbe i razmatraju mjere potrebne za proširenje i repliciranje uspješnih inicijativa.

30] https://organicity.eu/wp-content/uploads/2018/06/Organicity-Playbook_2018-1.pdf

31] <http://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/CITYkeysD14Indicatorsforsmartcityprojectsandsmartcities.pdf>

32] <https://eu-smartcities.eu/news/smart-city-guidance-package>